

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Факультет іноземних мов
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

*Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2019 р.*

Харків – 2019

зваженої зовнішньополітичної діяльності та популяризації китайської мови і культури у світі гарантувати КНР стабільність всередині країни, адже, як говорив відомий китайський політичний діяч Чжоу Еньлай, «у міжнародних справах немає дрібниць» (外事无小事).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Кіктенко В. О. «М'яка сила» Китаю на 28 місці у світовому рейтингу [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://bitly.su/WJqL>
2. Отношения КНР и Тайваня. Досье [Электронный ресурс]. – 2015. – Режим доступа к ресурсу: <https://tass.ru/info/2414485>
3. The Soft Power 30 [Electronic resource]. – 2018. – Access mode: <https://softpower30.com/country/china/>

ПОЛІТИКА БЕНАЗІР БХУТТО – ПЕРШОЇ ЖІНКИ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА У МУСУЛЬМАНСЬКОМУ СВІТІ

Семененко Анастасія Олександрівна, студентка 5 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.і.н., доц. Л.М. Ямпольська

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що процес фемінізації в країнах Сходу викликає особливий інтерес у сучасному світі. Визначні дослідники і пересічні представники світової спільноти захоплюється неоднозначною постаттю Беназір Бхутто (1953–2007 рр.) – прем'єр-міністра Ісламської Республіки Пакистан у 1988–1990 та 1993–1996 рр. За життя її називали «найкрасивішим політичним діячем ХХ ст.», «Чорною Трояндою Сходу» [2, с. 57], порівнювали з Клеопатрою і Семірамідою. З нею пов'язували надії на демократизацію Пакистану, а мусульманки-феміністки мріяли, що, на кшталт Б. Бхутто, зможуть потіснити чоловіків із політичного олімпу в маскулінному суспільстві.

Аналізу політичного портрету Б. Бхутто присвячені праці сучасних російських (В.Я. Белокреницького [1], В.М. Москаленка, П.В. Топичканова [5], А.А. Суворової [7]) та українських (В. Головченка [4], П.М. Ігнат'єва [6]) пакистанознавців, використані нами для проведення дослідження.

Завданнями нашої доповіді є визначення ролі Беназір Бхутто в історії державотворення Пакистану, оцінка ефективності її політичної діяльності в періоди прем'єрства 1988–1990 та 1993–1996 рр.

Беназір Бхутто прийшла до влади після тривалого протиборства з військово-бюрократичної диктатурою генерала Мохаммада Зія-уль-Хака

(1977–1988 рр.). Б. Бхутто стала одним із лідерів Пакистанської народної партії (ПНП), створеної її батьком Зульфікаром Алі Бхутто (прем'єр-міністр Пакистану у 1973–1977 рр.), страченим урядом М. Зія-уль-Хака після державного перевороту [1, с. 6].

Б. Бхутто швидко завоювала довіру пакистанців, багато в чому завдяки популярності батька і своїй особистій чарівності. На Сході в політиці значну роль відіграє особистість лідера і кланова свідомість, що свідчить про готовність бути відданим лідеру та найближчим членам його родини, навіть якщо лідером буде жінка [6, с. 480].

Б. Бхутто була вкрай суперечливим політиком і державним діячем. Вона націоналізувала видобуток нафти в країні, ввела безкоштовну освіту та охорону здоров'я, перемогла дитячий поліомієліт, звільнила і «розкріпачила» жінок (ввела закон, котрий засвідчив, що ніхто не може змусити жінок носити чадру і чинити перешкоди при прийомі на роботу), спромоглася «заморозити» індо-пакистанський конфлікт, закликала країни Заходу надати допомогу у забезпеченні навчальних закладів Пакистану комп'ютерною технікою та проведенні комп'ютерних курсів для пакистанських студентів, однак, на противагу вищезазначеному, Б. Бхутто з тріском провалила кампанію з ліквідації наркоторгівлі в Пакистані [5, с. 40].

Прем'єр-міністр Пакистану запропонувала нову програму для країн третього світу, схожу на «план Маршалла», з використанням певних засобів щодо покращення рівня життя населення у бідних районах мусульманських країн, вважала важливим аспектом побудови демократії саме розвиток громадянського суспільства. Беназір Бхутто зазначала: «Неурядові групи, громадські організації, жіночі організації, студентські, торговельні союзи, організації по боротьбі за збереження навколишнього середовища, професійні спілки, релігійні групи – кожна з них представляє інтереси окремої частини населення і становить фундамент демократії в теорії і на практиці» [3, с. 219].

У ЗМІ Б. Бхутто часто називали «залізною леді Сходу». Вона увійшла до «Книги рекордів Гіннеса» як найпопулярніший політик 1995 р. Експерти відзначали в ній «тонке політичне чуття, вміння маневрувати і вселяти довіру». Її основна політика була спрямована на вирішення наступних питань: бідності, безнадійності, насильства і диктатури в мусульманських країнах [7, с. 105].

Незважаючи на позитивні зміни у внутрішній і зовнішній політиці Пакистану, прем'єр-міністра часто звинувачували в корупції, декілька разів ув'язнювали за життя, політичні скандали постійно псували її репутацію [6, с. 502-504].

У 1984 р. Беназір Бхутто була звільнена з-під ув'язнення завдяки втручанням західних миротворців. Почався «тріумфальний хід» Б. Бхутто по країнах Європи: вона, виснажена після в'язниці, зустрічалася з лідерами інших держав, давала численні інтерв'ю та прес-конференції, під час яких

відкрито кидала виклик існуючому режиму Первеза Мушаррафа. Її сміливість і рішучість у багатьох викликали захоплення, та й самі пакистанські диктатори розуміли, яким сильним і принциповим супротивником була Б. Бхутто.

18 жовтня 2007 р. Беназір Бхутто повернулася на батьківщину після восьми років вимушеної еміграції. Під час проходження кортежу у натовпі зустрічаючих її прихильників відбувся терористичний акт (понад 130 осіб загинули, 500 отримали поранення). Через два місяці після першого замаху 27 грудня 2007 р. Бхутто стала жертвою нового терористичного акту в м. Равалпінді, де виступала на мітингу перед своїми прихильниками напередодні передвиборчої кампанії [2, с. 143].

У звіті Федерального агентства розслідувань (ФАР) Пакистану 2007 р. зазначається, що останній замах на життя Б. Бхутто був підготовлений і здійснений пакистанською організацією талібів «Техрік-е Талібан-е Пакистан» та її тодішнім лідером Бейтуллою Мехсудом, проте однозначної версії щодо замовника вбивства немає. Пакистан довго вшановував пам'ять загиблої Беназір Бхутто, на її могилу приходять сотні тисяч людей і в наш час [7, с. 220]. Чоловік Беназір Бхутто – Асіф Алі Зардарі – був президентом Пакистану з 2008 по 2013 рр.

Таким чином, політичний курс Б. Бхутто був свідченням того, що можливо вирішити проблему бідності, безнадійності, насильства і диктатури в мусульманських країнах. Очевидно, що на покращення становища на Сході буде потрібно не одне десятиліття. Ситуація, що склалася сьогодні, вимагає активних дій, для чого необхідна концентрація зусиль усієї світової спільноти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Белокреницкий В.Я. Беназир Бхутто и исламская демократия // Свободная мысль. – 2008. – № 9. – С. 5-16.
2. Бхутто Б. Дочь Востока // Звезда Востока. – 1991. – № 8. – С. 56-147.
3. Бхутто Беназир. Примирение: Ислам, Демократия, Запад. – М.: Sabina Pak Ltd., 2008. – 324 с.
4. Головченко В. Бхутто Беназір // Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2011. – 808 с.
5. Москаленко В.Н., Топычканов П.В. Сила и слабость Пакистана. – М.: Московский Центр Карнеги, 2013. – 75 с.
6. Ігнат'єв П.М. Бхутто Беназір // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. – Т.1. – К.: Знання України, 2004. – 760 с.
7. Суворова А.А. Беназир Бхутто: портрет в двух ракурсах. – М.: Восточная литература, 2013. – 223 с.